

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av två visthusbodas från Hamra, nu placerade på Viggesbo i Vimmerby

Linderson, Hans

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2015). *Dendrokronologisk analys av två visthusbodas från Hamra, nu placerade på Viggesbo i Vimmerby*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2015:11). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

12 februari 2015

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2015:11
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV TVÅ VISTHUSBODAR FRÅN
HAMRA, NU PLACERADE PÅ VIGGESBO I VIMMERBY

Uppdragsgivare: Claes Henckel, Viggessbo säteri 130, 598 92 Vimmerby.

Område: Vimmerby **Prov nr:** 61884-61890 **Antal sågprov:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Proverna är tagna i bodarnas nuvarande söderläge från stockvarv ca 6-8 respektive ca 6-9. Den mindre bodens sydvägg var tidigare väster och den större boden norr.

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Träd -slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets egenålder, Beräkning ±20år
61884	1	Tall	183	Sp=62, W	1706	V 1706/07	200
61885	2	Tall	199	Sp=93, W	1705	V 1705/06	220
61886	3	Tall	123	Sp=67, W	1706	V 1706/07	150
61887	5	Tall	146	Sp=82, W	1784	V 1784/85	170
61888	6	Tall	132	Sp=55, W	1785	V 1785/86	160
61889	7	Tall	150	Sp=71, W	1786	V 1786/87	170
61890	8	Tall	135	Sp=48, W	1786	V 1786/87	160

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen:

Den större visthusboden prov 1-3

Dateras till vinterhalvåret 1706/07. Ett prov dateras till vinterhalvåret 1705/06. Det är inte ovanligt att man har samlat virke under ett par säsonger.

Den mindre visthusboden prov 4-8

Virket är avverkat vinterhalvåret 1784/85, 1785/86 och 1786/87.

Provenienser och andra skogliga kommentarer

Proverna i den större boden har sannolikt en gemensam tillväxtort, den mindre bodens virke har en otydligare samhörighet. Följande prover är sannolikt tagna från ett relativt sammanhängande område i eller nära Vimmerby kommun: prov 1, 2, 3, (5), (7) (de två senare kan ha en något vidare källort). Virket är mycket moget och taget ur träd som är omkring 200 år. Den äldsta årsringen dateras år 1506.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har en något mer vågad dateringsprecision angivits.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891 Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

---